

РОЗДІЛ І. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА АРХІВОЗНАВСТВА

УДК 929Замлинський:93(477)

АРХІВІСТ ВОЛОДИМИР ЗАМЛИНСЬКИЙ

Довжук І. В.

У статті досліджується життя, наукова та педагогічна спадщина В. О. Замлинського. На основі архівних матеріалів, праць вченого, спогадів родини та колег оцінюється внесок історика в розвиток історичної науки, зокрема історії України, спеціальних історичних дисциплін, архівознавства тощо.

У 1982 р. В. Замлинського запросили очолити кафедру архівознавства та спеціальних історичних дисциплін на історичному факультеті Київського університету, де він продовжив кращі традиції колективу. Маючи архівознавчу освіту та досвід практичної архівної діяльності, він ще у 80-х роках чимало зробив для налагодження співробітництва кафедри з архівними установами, з Головним архівним управлінням про уряді УРСР, для розгортання джерелознавчих та архівознавчих досліджень.

В умовах горбачовської перебудови та гласності колектив кафедри і, насамперед, її завідувач В. Замлинський повернулися обличчям до актуальних проблем історії України, до замовчуваних тем і так званих «білих плям», до збагачення джерельної бази історії України та її очищення від спотворень і фальсифікацій. Йому вдалося вивести кафедру архівознавства на якісно новий рівень, перетворити її на один з провідних в Україні осередків ґрунтовної підготовки фахівців з архівної справи і спеціальних історичних дисциплін.

В. Замлинський зробив значний внесок у розвитку вітчизняної історії, джерелознавства, архівістики.

Ключові слова: В. Замлинський, історія України, джерелознавство, архівознавство, архіви, гетьмани України.

АРХИВИСТ ВЛАДИМИР ЗАМЛИНСКИЙ

Довжук И. В.

В статье исследуется жизнь, научное и педагогическое наследие В. О. Замлинского. На основе архивных материалов, работ ученого, воспоминаний родных и коллег оценивается вклад историка в развитие исторической науки, в частности истории Украины, специальных исторических дисциплин, архивоведения и т.п.

В 1982 г. В. Замлинского пригласили возглавить кафедру архивоведения и специальных исторических дисциплин на историческом факультете Киевского университета, где он продолжил лучшие традиции коллектива. Имея архивоведческое образование и опыт практической архивной деятельности, он еще в 80-х годах немало сделал для налаживания сотрудничества кафедры с архивными учреждениями, с Главным архивным управлением при правительстве УССР, для развертывания источниковедческих и архивоведческих исследований.

В условиях горбачевской перестройки и гласности коллектив кафедры и, в первую очередь, ее заведующий В. Замлинский повернулись лицом к актуальным проблемам истории Украины, к умалчиваемым темам и так называемым «белым пятнам», к обогащению источниковой базы истории Украины и ее очистки от искажений и фальсификаций. Ему удалось вывести кафедру архивоведения на качественно новый уровень, превратить ее в одну из ведущих в Украине центров фундаментальной подготовки специалистов по архивному делу и специальным историческим дисциплинам.

В. Замлинский внес значительный вклад в развитие отечественной истории, источниковедения, архивистики.

Ключевые слова: *В. Замлинский, история Украины, источниковедение, архивоведение, архивы, гетманы Украины.*

ARCHIVIST VOLODYMYR ZAMLYNSKYI

Dovzhuk I. V.

The article deals with the life, scientific and pedagogical heritage of V. O. Zamlinskyi. On the basis of archival materials,

works of the scientist, memoirs of the family and colleagues, the contribution of the historian to the development of historical science, in particular, the history of Ukraine, special historical disciplines, archival studies, etc. is evaluated.

In 1982, V. Zamlynskiy was invited as a head of the Department of Archival Studies and special historical disciplines at the History Department of Kyiv University, where he continued the best traditions of the collective. Having archivistry education and experience in practical archival activity, he made a lot in the 80's for the establishment of cooperation between the department and archival institutions, with the Main Archival Department of the Government of the USSR, for the deployment of source-study and archival studies.

In the conditions of the Gorbachev perestroika and glasnost, the staff of the department and, above all, its head V. Zamlynskiy turned to the actual problems of the history of Ukraine, to the forgotten themes and so-called "white spots", to enrich the source base of the history of Ukraine and its purification from distortions and falsifications. He managed to bring the Department of Archival Studies to a qualitatively new level, turning it into one of the leading centers in Ukraine for thorough training of specialists in archival affairs and special historical disciplines.

V. Zamlynskiy made a significant contribution to the development of national history, source studies, and archivists.

Key words: *V. Zamlynskiy, history of Ukraine, original sources, archival science, archives, hetmans of Ukraine.*

Постановка проблеми. З відновленням суверенітету й державної незалежності України значно зросла роль архівознавства як спеціальної галузі історичної науки, як наукової системи знань, що вивчає історію, теорію і практику архівної справи, її правові та економічні засади. В опублікованих за останнє десятиріччя працях досить велика увага приділена історичним, теоретичним та методологічним засадам архівознавства, його структурі й понятійному апарату. Деякі аспекти цієї проблеми висвітлено в студіях з історії Київського національного університету імені Тараса Шевченка, його архівознавчої кафедри, наукового доробку її викладачів,

до яких по праву належить історик, джерелознавець, архівіст, доктор історичних наук, професор Володимир Олександрович Замлинський.

Основна мета цієї розвідки – розкрити професійну діяльність одного з провідних істориків і архівістів України, доктора історичних наук, професора Замлинського Володимира Олександровича та звернути увагу на його науковий доробок.

Аналіз останніх досліджень. Історіографічний огляд досліджуваної теми відбиває ступінь та глибину здобутків науковців у розкритті даної проблеми, стан та рівень її висвітлення у сучасній вітчизняній науковій літературі. Дослідження представлені роботами І. Войцехівської, Ю. Джеджули, П. Слідзюката ін.

На сьогодні наукова спадщина відомого вченого недостатньо досліджена. Незважаючи на наявність публікацій, в яких висвітлювались різнобічні аспекти життя та діяльності В. Замлинського, ґрунтовного дослідження не має.

Виклад основного матеріалу. Науковий та публіцистичний доробок вченого налічує понад 300 публікацій і охоплює найрізноманітніші напрями й галузі історичної науки: джерелознавство, архівознавство, біографістику, краєзнавство, геральдику тощо. Відомий він і як дослідник козацької доби, зокрема періоду Національно-визвольної війни українського народу під проводом Б. Хмельницького, історії Другої світової війни, партизанського руху в Україні та багатьох інших проблем вітчизняної історії [15, с. 406-430].

Народився майбутній учений 24 червня 1930 р. у містечку Андрушівка на Житомирщині. Дитинство й юність В. Замлинського припали на важкі роки в історії нашого народу. Зачепив його родину і голодомор 1932 – 1933 років, і сталінські репресії, і війна 1941 – 1945 рр., і повоєнна розруха.

Після закінчення війни В. Замлинський почав працювати учнем слюсаря на Житомирському заводі «Прогрес». Маючи за плечима тільки чотирирічну освіту (з 1937 по 1941 рік він навчався у початковій школі м. Андрушівка) та розуміючи необхідність підвищення професійної кваліфікації, Володимир у 1947 р. поступив у Бердичівське ремісниче училище № 2 й одночасно навчався у вечірній школі. Після закінчення

училища в 1949 р. його, як відмінника навчання, було направлено на танкоремонтний завод у м. Житомирі, де він і став справжнім майстром своєї справи.

За комсомольською путівкою 1951 р. він був відряджений до Литви у невелике місто Кедайняй (Каунаська обл.), де працював з 16 травня по 13 жовтня 1951 р. техніком п'ятої дистанції шляху станції Кедайняй Литовської залізниці. У листопаді цього ж року В. Замлинський переїжджає до м. Риги, де влаштовується працювати на Ризький військовий завод № 145 на посаду начальника відділу технічного контролю [15, с. 11].

У 1952 – 1956 рр. В. Замлинський проходив строкову військову службу у ВМФ. Саме ці роки загартували характер майбутнього вченого і принесли впевненість у подальшому житті.

Після демобілізації, у віці 27 років В. Замлинський знову сідає за шкільну парту. У 1957 р. він стає учнем Кам'янець-Каширської середньої школи. За рік опановує програму старших класів загальноосвітньої школи і в тому ж 1957 р. екстерном складає іспити та одержує атестат зрілості про повну середню освіту. Наступного року В. Замлинського зараховано студентом I курсу заочного відділення юридичного факультету Львівського університету і він влаштувався на роботу у Волинський обласний державний архів (м. Луцьк). Уже через три місяці, 1 серпня 1958 р., його переводять на посаду начальника відділу загальних фондів.

Поринувши в архівний світ документів, В. Замлинський, як цілісна особистість, повністю вирішує присвятити себе дослідженню історії. Саме тому через рік, після закінчення на «відмінно» першого курсу юридичного факультету Львівського державного університету, він переводиться на заочне відділення Московського державного Історико-архівного інституту, який закінчив у 1964 р.

Першим консультантом, а згодом і науковим керівником В. Замлинського стала відома вчена-історик, джерелознавець Ольга Михайлівна Медушевська (1922 – 2007), яка, безперечно, відіграла виняткову роль у становленні Замлинського-історика. У двох невеличких листах та рецензії О. М. Медушевської на

його курсову роботу «Судово-слідчі матеріали буржуазно-поміщицької Польщі – важливе джерело вивчення революційної боротьби трудящих західних областей України» та на дипломну роботу «Партизани Волині (З історії партизанського руху на Волині в роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр.)» [1, арк. 161-162] підкреслювалося, що автор використав значну кількість неопублікованих джерел, газетних матеріалів, що свідчило про ґрунтовне опанування вченим-початківцем джерельної та історіографічної бази проблеми.

У 1961 р. В. Замлинський стає членом Спілки журналістів України, а наступного 1962 р. його обрали до нового складу бюро Волинського відділення [13, с. 3].

Ще будучи студентом В. Замлинський бере активну участь у діяльності Волинського обласного відділення товариства «Знання». У 1961 р. обирається членом Всесоюзного товариства поширення політичних і наукових знань, а в 1962 р. – членом Українського національного об'єднання істориків науки і техніки. Його ім'я стає відомим серед наукової громадськості на Волині.

Ще в 1960 р. В. Замлинському запропонували очолити обласний партійний архів Волинського обкому КП України у м. Луцьку. На той час це була висока номенклатурна посада, кандидатура на яку затверджувалась на засіданні бюро обкому партії, а претендентом на неї виявився всього-то студент другого курсу заочного відділення. Однак кандидатуру Замлинського було затверджено. На цій посаді вчений працював вісім років – з 1960 по 1967 р. [3, арк. 8].

Стали у нагоді знання, здобуті у Московському історико-архівному інституті. Робота на відповідальній посаді директора архіву не завадила В. Замлинському наполегливо займатися освітньою та науковою діяльністю. У 1966 р. він захищає дисертацію й отримує науковий ступінь кандидата історичних наук. Захист проходив за монографією «Караюча земля. Боротьба трудящих Волині проти німецько-фашистських загарбників», яка була надрукована у Львівському видавництві «Каменярь» у 1965 р.

У 1968 р. починається новий період у житті вченого. Йому запропонували посаду старшого наукового співробітника Інституту історії партії при ЦК КП України. Родина Замлинських переїздить до Києва. У ці роки Володимир Замлинський обіймав посаду першого заступника головного редактора єдиного на той час в Україні спеціалізованого часопису істориків – «Українського історичного журналу»; був членом редколегій журналів «Архіви України», «Пам'ятки України» тощо. У 1978 р. він захистив докторську дисертацію, яка, по суті, підвела підсумок усієї багаторічної праці в галузі проблематики Великої Вітчизняної війни.

1982 р. став переломним у житті Володимира Олександровича. Його запросили очолити кафедру архівознавства та спеціальних історичних дисциплін на історичному факультеті Київського університету.

Він гідно прийняв естафету від професора В'ячеслава Ілліча Стрельського (1910 – 1983) і продовжив кращі традиції колективу. Маючи архівознавчу освіту як випускник Московського історико-архівного інституту та досвід практичної діяльності в архівах Волині й Києва, він ще у 80-х роках чимало зробив для налагодження співробітництва кафедри з архівними установами, з Головним архівним управлінням при уряді УРСР, для розгортання джерелознавчих та архівознавчих досліджень. Однак командно-адміністративна система, «зацентралізованість» архівної справи й освіти не сприяли розвитку архівознавства та інституціоналізації архівознавчої спеціальності в Україні. І не випадково в 1987 р. кафедру було перейменовано в кафедру джерелознавства та архівознавства, а замість спеціальності «архівознавство» запроваджувалася лише спеціалізація.

В умовах горбачовської перебудови та гласності колектив кафедри і, насамперед, її завідувач В. Замлинський повернулися обличчям до актуальних проблем історії України, до замовчуваних тем і так званих «білих плям», до збагачення джерельної бази історії України та її очищення від спотворень і фальсифікацій. Винятково позитивний вплив на роботу кафедри мало повернення до її колективу авторитетного вченого, джерелознавця і архівознавця професора Марка

Якимовича Варшавчика (1918 – 2001). Однією з перших ластівок, що символізувала нові підходи кафедри, став двотомник «Історія України в особах» (Історія України в особах IX – XVIII ст. – К., 1993; Історія України в особах XIX – XX ст. – К., 1995). У ньому були вміщені нариси про київських та галицько-волинських князів Володимира Святославовича, Ярослава Мудрого, Данила Галицького, видатних діячів козацької доби Богдана Хмельницького, Івана Виговського, Петра Дорошенка, Івана Мазепу, Пилипа Орлика, про діячів українського відродження Івана Котляревського, Михайла Максимовича, Тараса Шевченка, Володимира Антоновича, Михайла Драгоманова, Івана Франка, Лесю Українку, про політиків і вчених XX ст. Михайла Грушевського, Володимира Винниченка, Симона Петлюру, Павла Скоропадського, Євгена Коновальця, Степана Бандеру, Андрія Мельника та ін.

В. Замлинський ініціював підготовку та видання в 1992 р. навчального посібника зі спеціальних історичних дисциплін [14]. У його створенні взяли участь, окрім викладачів кафедри, науковці Інституту історії АН УРСР, викладачі ряду вищих навчальних закладів. Посібник започатковував комплексний підхід до історичної науки як системи знань з відповідними підсистемами, включаючи й архівознавство, а також спеціальні історичні дисципліни. Виникнення і розвиток спеціальних історичних дисциплін автори пов'язували з розвитком специфічних методів дослідження різних видів джерел, розкриваючи водночас значення кожної з дисциплін для методології історичної науки. Нові підходи були зафіксовані у статтях посібника, присвячених джерелознавству, археографії, архівознавству, вказувалось на їхній зв'язок з палеографією, дипломатикою, хронологією, методологією, геральдикой, сфрагістикою та ін.

Зазначимо, що Володимиру Олександровичу вдалося не тільки зберегти традиції, що були закладені його попередниками, а й вивести кафедру на якісно новий рівень, перетворити її на один з провідних в Україні осередків ґрунтовної підготовки фахівців з архівної справи і спеціальних історичних дисциплін, налагодити творчі зв'язки з науковцями інших країн і республік Радянського Союзу.

1985 р. В. Замлинському було присвоєно вчене звання професора. Своєрідним визнанням високої кваліфікації власне вченого і роботи кафедри, яку він очолював, стало проведення V Всесоюзної конференції «Перебудова в історичній науці і проблеми джерелознавства і спеціальних історичних дисциплін», яка відбулася у Київському університеті 30 травня – 1 червня 1990 р.

Ці роки стали апогеєм наукової творчості вченого, жодна подія в царині дослідження вітчизняної історії не проходила повз його увагу та за безпосередньої участі, адже професор Володимир Замлинський був членом редакційних колегій багатьох історичних часописів, що виходили й виходять в Україні: «Архіви України», «Пам'ятки України», «Український історичний журнал», «Вісник Київського університету. Серія історія». Крім того, він був одним з ініціаторів та автором концепції заснування часопису «Пам'ять століть».

У часі збігається і перегляд усталених поглядів, і переоцінка, здавалося б, непохитних догм, які виявилися далеко не ідеальними, а швидше, випадковими і скороминущими. Часом і об'єктивність у висвітленні події, і жива людина з її світоглядом, думками, мріями залишались поза увагою вченого, на узбіччі історії. Цей жахливий компроміс простежується в багатьох працях справжніх чесних істориків, бо без цього не було б можливості служити історичній науці, публікувати свої праці, досліджувати історію свого народу. До речі, більшість істориків зі щирою наївністю вірила в ідеали, які нав'язувались пануючою ідеологією.

На шляху України до незалежності та зміни політичної системи руйнувались головні ідеологічні стереотипи, на яких тримався державний тоталітаризм і багато вчених-гуманітаріїв, особливо старшого покоління, опинилися на ідейному роздоріжжі, просто розгубилися, оскільки важко людині розлучатися із власним минулим. Прозріння приходило не зразу і не до всіх.

В. Замлинський був одним із перших українських істориків, хто рішуче перейшов, образно кажучи, на бік національної історіографії. Його наукові інтереси сконцентровано навколо дослідження героїчного періоду національно-визвольної боротьби українського народу

середини XVII ст., постатей гетьманів України, неповні та неопубліковані рукописи про яких зберігаються в Особовому фонді вченого [2, арк. 1-172; 4, арк. 1-161; 5, арк. 1-176]. Більше уваги приділялося особистості Б. Хмельницького, книга про якого побачила світ у 1989 р.

Також на цей період припадає і кропітка робота В. Замлинського над історичними портретами інших гетьманів, зокрема Северина Наливайка, Самійла Кішки, Марка Жмайла, Петра Сагайдачного та ін. Це була пошуково-дослідницька робота, яка приносить справжню насолоду вченому. Робота над «гетьманами», знахідки нових документів відкривали героїчні сторінки боротьби українського народу, найкращих її представників за свободу й незалежність своєї країни, за державність України. Вченого заповонила ідея видати узагальнюючу книгу «Гетьмани України», в якій були б представлені у хронологічній послідовності портрети найяскравіших представників українського козацтва. Так народилася мрія про книгу, що згодом увінчала його життя. На превеликий жаль, життя вченого обірвалося, коли він працював над гранками цієї книги.

У рукописному варіанті В. Замлинський дає таку робочу назву книзі: «Документально-історичний роман про Богдана Хмельницького та біографічні нариси про деяких інших гетьманів України». На основі цього матеріалу у 2008 р. на вшанування пам'яті вченого було видано монографію В. Замлинського «Гетьмани України» [8].

В. Замлинський пропонує власну хронологію гетьманів. Проаналізувавши понад 150 першоджерел, учений публікує працю «Стисла хронологія козацьких гетьманів» [11], в якій подає реєстр українських гетьманів. Усього автором представлено 93 особи.

Прикметним є те, що працюючи над гетьманською проблематикою, В. Замлинський займався вивченням іконографічних джерел, зокрема, портретів гетьманів, їх гербів, створенню просолографічного образу козацьких керманичів. Він вважав, що саме гетьманська атрибутика проливає світло на витоки козацьких родоводів, їхнє походження, історію, еволюцію. [9].

У роботі з портретами гетьманів розкрився природний талант дослідника, вміння побачити головне, неординарне, що закріпило за істориком імідж майстра історичного портрета, знавця історії України Гетьманської доби [15, с. 33].

Вінцем діяльності В. Замлинського в Київському університеті й водночас своєрідним прощанням, стало підготовлене до 160-річчя з дня заснування цього навчального закладу видання «Київський університет імені Тараса Шевченка. Сторінки історії і сьогодення (1834-1994)» [13].

Як данину пам'яті відомому історикові, непересічній людині його земляки-волиняни підготували в Луцькому краєзнавчому музеї експозицію, що розповідає про життя і творчість їхнього земляка. В. Замлинський народився на Волині, формувався тут як учений. Саме цьому мальовничому куточку України він присвятив більше 100 своїх наукових розробок («Волинський полк іде в революцію» (витримало 4 видання) [7], «Народнописенні переробки творів Шевченка на Волині» [10], «Васюти» [6] та багато інших. В експозиції демонструються рукописи вченого, курси лекцій, фотографії, чернетки наукових праць, краєзнавчі нотатки тощо.

У творчих планах В. Замлинського було велике коло нових наукових і навчальних проблем, включаючи дослідження замовчуваних сторінок української історії, підготовку національних підручників з дисциплін кафедри. На жаль, у грудні 1993 р. Володимира Олександровича не стало.

Висновки. Таким чином, Володимир Олександрович Замлинський зробив значний внесок у розвитку вітчизняної історії, джерелознавства, архівістики. Йому вдалося вивести кафедру архівознавства історичного факультету Київського університету на якісно новий рівень, перетворити її на один з провідних в Україні осередків ґрунтовної підготовки фахівців з архівної справи і спеціальних історичних дисциплін.

З огляду на недостатність висвітлення даної проблеми, а також значущості відродження української історіографії та становлення традицій сучасного архівознавства важливим є більш ґрунтовне вивчення наукової діяльності В. Замлинського. Дослідження в цьому напрямі полягають у багатоаспектному

системному дослідженні життєвого шляху вченого, аналізу його наукового доробку, осмисленні наукових пріоритетів, ідей та концепцій, оцінки міста та ролі в новітній історіографії.

Розглянута проблема має подальші перспективи дослідження, зокрема, що стосується узагальненню та аналізу наукового доробку В. Замлинського.

Список використаних джерел

1. Державний архів м. Києва (ДАК), ф. Р-1600, оп. 1, спр. 50.
2. ДАК, ф. Р-1600, оп. 1, спр. 5.
3. ДАК, ф. Р-1600, оп. 1, спр. 63.
4. ДАК, ф. Р-1600, оп. 1, спр. 6
5. ДАК, ф. Р-1600, оп. 1, спр. 7
6. Замлинський В. Васюти. (Про родину революціонерів-підпільників, активних учасників соціалістичного будівництва в західних областях України). Нарис. – Львів: Каменяр. – 1973. – 116 с.
7. Замлинський В. Волинський полк іде в революцію. Документальні повісті. К.: Дніпро, 1986. – 438 с.
8. Замлинський В. Гетьмани України. – Луганськ: Вид-во ЛНУ ім. Т.Шевченка, 2008. – 288 с.
9. Замлинський В. Джеджула Ю. Герби гетьманів України // Сільські обрії. – 1990. – № 11.
10. Замлинський В. Народнописенні переробки творів Шевченка на Волині // Народна творчість та етнографія. – 1964. – № 2. – С. 70-72.
11. Замлинський В. Стисла хронологія козацьких гетьманів // Київська старовина. – 1993. – № 3. – С. 103-112; № 5. – С. 88-94.
12. Звітно-виборчі збори журналістів Волині // Радянська Волинь (Луцьк). – 1962. – 22 березня. – № 61.
13. Київський університет імені Тараса Шевченка. Сторінки історії і сьогодення. – К.: Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 1994. – 285 с.
14. Специальные исторические дисциплины. – К., 1992. – 324 с.

15. Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: Збірка наукових праць та спогадів пам'яті відомого вченого-історика, доктора історичних наук, професора Володимира Олександровича Замлинського. – Число 6 (7). – У 2-х част. / Відп. ред. М. Ф. Дмитрієнко. – К.: НАН України. Інститут історії України, 2001. – Част. 1.

References

1. Zamlyns'kyy V. Vasyuty. (Pro rodynu revolyutsioneriv-pidpil'nykiv, aktyvnykh uchasnykiv sotsialistychnoho budivnytstva v zachidnykh oblastiakh Ukrayiny). Narys. – L'viv: Kamenyar. – 1973. – 116 s.
2. Zamlyns'kyy V. Volyns'kyy polk ide v revolyutsiyu. Dokumental'ni povisti. K.: Dnipro, 1986. – 438 s.
3. Zamlyns'kyy V. Het'many Ukrayiny. – Luhans'k: Vyd-vo LNU im. T.Shevchenka, 2008. – 288 s.
4. Zamlyns'kyy V. Dzhedzhula Yu. Herby het'maniv Ukrayiny // Sil's'ki obriyi. – 1990. – № 11.
5. Zamlyns'kyy V. Narodnypisenni pererobky tvoriv Shevchenka na Volyni // Narodna tvorchist' ta etnohrafia. – 1964. – № 2. – S. 70 72.
6. Zamlyns'kyy V. Stysla khronolohiya kozats'kykh het'maniv // Kyyivs'ka starovyna. – 1993. – № 3. – S. 103 112; № 5. – S. 88 94.
7. Zvitno-vyborchi zbory zhurnalistiv Volyni // Radyans'ka Volyn' (Luts'k). – 1962. – 22 bereznya. – № 61.
8. Kyyivs'kyi universytet imeni Tarasa Shevchenka. Storinky istoriyi i s'ohodennya. – K.: Vyd.-polihraf. tsentr «Kyyivs'kyi universytet», 1994. – 285 s.
9. Spetsial'nye istoricheskie distsipliny. – K., 1992. – 324 s.
10. Spetsial'ni istorychni dystsypliny: pytannya teoriyi ta metodyky: Zbirka naukovykh prats' ta spohadiv pam'yati vidomoho vchenoho-istoryka, doktora istorychnykh nauk, profesora Volodymyra Oleksandrovycha Zamlyns'koho. – Chyslo 6 (7). – U 2-kh chast. / Vidp. red. M. F. Dmytriienko. – K.: NAN Ukrayiny. Instytut istoriyi Ukrayiny, 2001. – Chast. 1.

ДАНІ ПРО АВТОРА

Довжук Ігор Володимирович, доктор історичних наук,
професор,
професор кафедри документознавства
*ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»*
e-mail: i.v.dovzhuk@ukr.net

ДАНЫЕ ОБ АВТОРЕ

Довжук Игорь Владимирович, доктор исторических наук,
профессор,
профессор кафедры документоведения
*ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный
педагогический университет имени Григория Сковороды»*
e-mail: i.v.dovzhuk@ukr.net

DATA ON AUTHOR

Dovzhuk Igor V., Doctor of Historical Sciences, professor,
professor of
Document Science Department
*SHEE «Pereyaslav-Khmelnytskyi Hryhoriy Skovoroda State
Pedagogical University»*
e-mail: i.v.dovzhuk@ukr.net

УДК 930.1(099)

ПИТАННЯ ПЕРВІСНОЇ ІСТОРІЇ КРИМУ В НАУКОВІЙ СПАДЩИНІ Д. О. КРАЙНОВА

Черкасов О. В.

У статті представлено історіографічний аналіз творчої спадщини ученого, археолога Д. О. Крайнова (1904–1998 рр.) з питань дослідження первісної історії Кримського півострова у контексті виділених двох періодів.

Перший, польовий (1935–1941 рр.), – характерними змістовними особливостями якого стали відкриття у гірській та передгірній частині півострова серії первісних стоянок, що